

wild klapperend voorstengestagzeil, fok, gereefd voormarszeil en grootmarszeil, waarbij de bemanning met man en macht bezig is op de kruisbramra om het bramzeil te bergen. Het schip is voorzien van een bak voor de fokkemast, waarin het volkslogies en een hut op het achterhalfdek. Het wordt gestuurd door middel van stuurrepen, die van het roer onder en door het dek lopen en zo over de trommel van het stuurrad dat tussen hut en bezaansmast staat. Aan elke zijde van het schip hangt een sloep in de davits, terwijl de grote boot aan dek staat tussen kombuis en grote mast. Onder de boegspriet pronkt het schip met een fraai wit schegbeeld, een vooroverneigende vrouwenfiguur met een Mercuriusstaf in de linkerhand en een hoorn des overvloeds in de rechterhand.

Rechts van de 'Europa', een weinig op de achtergrond, valt op het schilderij nog een ander schip waar te nemen, een aanmerkelijk kleiner fregat. Bij nauwkeurige bestudering is te zien dat het de vlag voert van het Amsterdamse college 'Zeemanshoop' - waarvan ook mijn overgrootvader in 1841 lid was geworden - met daarin het witte kapiteinsnummer 552. Uit het naamsein valt af te leiden dat het hier gaat om het ten dienste van de Nederlandsche Handel-Maatschappij gebouwde fregat 'Admiraal de Ruyter' van Amsterdam, een schip van 529 ton, dat in 1830 op de werf Haring in Amsterdam was gebouwd en toebehoorde aan de reder B. Kooy Jzn.²⁾ De nauwkeurigheid waarmee naamsein, collegevlag en kapiteinsnummer zijn weergegeven, pleit ervoor dat het de bedoeling geweest is een ontmoeting weer te geven, die zich inderdaad tussen beide schepen moet hebben afgespeeld als een gedenkwaardige gebeurtenis.

Het gebeurde overigens wel meer dat een kapitein doelbewust opdracht gaf zijn schip weer te geven samen met een duidelijk herkenbaar ander schip om de herinnering aan een gezamenlijk doorstane 'narrow escape' of een andere uitzonderlijke ervaring in herinnering te houden. Daarvan getuigt bij voorbeeld het 'scheepsportret' van dezelfde Jacob Spin, dat het fregat 'Amboina'³⁾ onder kapitein J. Lourense weergeeft met op het tweede plan de bark 'Johannes Marinus' onder kapitein Jan van Delft Czn. - mijn overgrootvader van moederszijde - toen die twee schepen op 13 juli 1846 door een tyfoon overvallen werden. Beide doorstonden als door een wonder de storm zonder zichtbare averij op te lopen, een week voordat zij op de rede van Nagasaki voor anker gingen.⁴⁾

Het is dan ook begrijpelijk dat ten aanzien van de 'Europa' en de 'Admiraal de Ruyter' de vraag zich aan mij opdrong: wanneer